

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО**

Природничо-географічний факультет
Кафедра хімії та методики навчання хімії

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: «МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ІНТЕРЕСУ ДО ХІМІЇ У ПРОЦЕСІ
РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ ЗВ'ЯЗКУ НАВЧАННЯ З ЖИТТЯМ »

Студентки II курсу групи МХБ
Освітньої програми Середня освіта.
Хімія, біологія та здоров'я людини
Спеціальності 014.06 Середня освіта (Хімія)

Галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

Ступеня вищої освіти магістр

Кушнір Людмили Віталіївни

Науковий керівник:

Дабіжук Т.М., доцент кафедри хімії та

методики навчання хімії,

доцент, кандидат біологічних наук

Розширена шкала _____

Кількість балів _____ Оцінка ECTS _____

Голова комісії _____

Члени комісії _____

м. Вінниця – 2023 рік

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота Кушнір Л.В. на тему «Методика формування інтересу до хімії у процесі реалізації принципу зв'язку навчання з життям» присвячена аналізу сучасних методик формування в учнів інтересу до вивчення хімії за допомогою використання принципу зв'язку навчання з життям.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (62 найменування). Загальний обсяг роботи 76 сторінок, з них 70 сторінок основного тексту, який містить 2 таблиці та 9 рисунків.

У першому розділі на основі аналізу психолого-педагогічної літератури дано характеристику загальних методів формування інтересу до навчання в учнів. Другий розділ присвячений методиці використання принципу зв'язку навчання з життям для формування інтересу в учнів до хімії. Третій розділ – розробка методики формування пізнавального інтересу до хімії за допомогою практико-орієнтованого проекту «Хімічний склад зубної пасти та варіанти її використання» для учнів 9 класу.

Ключові слова: методи формування інтересу до хімії, принцип зв'язку навчання з життям, практико-орієнтований проект.

ABSTRACT

Qualification work Kushnir L.V. on the topic "Methodology of forming interest in chemistry in the process of implementing the principle of connection of learning with life" is devoted to the analysis of modern methods of forming interest in studying chemistry in students by using the principle of connection of learning with life.

The work consists of an introduction, three sections, general conclusions, a list of used sources (62 names). The total volume of the work is 76 pages, including 70 pages of the main text, which contains 2 tables and 9 figures.

In the first chapter, based on the analysis of psychological and pedagogical literature, a description of general methods of forming interest in learning among students is given. The second chapter is devoted to the method of using the principle of the connection of learning with life for the formation of students' interest in chemistry. The third section is the development of a method of forming a cognitive interest in chemistry with the help of a practice-oriented project "Chemical composition of toothpaste and options for its use" for students of the 9th grade.

Keywords: methods of forming interest in chemistry, the principle of connection between learning and life, practice-oriented project.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ ДО ВИВЧЕННЯ ХІМІЇ.....	7
1.1. Загальна характеристика пізнавальної активності учнів.....	7
1.1.1. Стадії розвитку пізнавального інтересу.....	13
1.2. Розвиток пізнавального інтересу учнів в процесі вивчення хімії.....	23
1.3. Методи розвитку пізнавальної активності у навчанні хімії.....	27
1.4. Проблема формування інтересу до хімії на основі реалізації принципу зв'язку навчання з життям.....	34
РОЗДІЛ 2. ВИКОРИСТАННЯ ЗАВДАНЬ З ПРАКТИЧНИМ ЗМІСТОМ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ХІМІЇ.....	39
2.2.Методика використання практико-орієнтованих завдань з хімії.....	43
2.3. Використання ситуаційних завдань під час уроків хімії та їх вплив на формування універсальних навчальних дій учнів.....	50
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ ЗВ'ЯЗОК НАВЧАННЯ ХІМІЇ З ЖИТТЯМ.....	54
3.1. Реалізація принципу зв'язок хімії з життям шляхом виконання проекту «Хімічний склад зубної пасти та варіанти її використання».....	54
3.2. Хімічний склад зубних паст.....	58
3.3.Варіанти використання зубної пасти у побуті, які відрізняються від прямого призначення.....	65
ВИСНОВКИ.....	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	71

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алферов О. Д. Формування відповідального ставлення до навчання:
Навч. посіб. / О. Д. Алферов. – М.: Наука, 1984. – 136 с.

2. Бабенко О.М. Предметні компетенції з хімії як складова ключових компетенцій особистості // Біологія і хімія в шк. – 2007. – №5. – С. 17-24.
3. Бібік Н.М. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О.В. Овчарук. – К.: «К.І.С.», 2004. – С. 47-52.
4. Блажко А.В., Шкробатюк Г.І. Компетентісно орієнтовані завдання як дидактична проблема. In: *The III International Scientific and Practical Conference «Modern challenges to science and practice», January 24–26, Varna, Bulgaria. 587 p. p. 342.*
5. Бойко Н.О. Формування в учнів потреби в знаннях як основи їх пізнавального інтересу // Засоби навчальної та науково-дослідницької роботи. – Харків: ХДПІ ім.Г.С.Сковороди, 1998. С.128–131.
6. Бондар С.П. Компетентність особистості – інтегрований компонент навчальних досягнень учнів // Біологія і хімія в шк. – 2003. - №2. – С. 8-9.
7. Буринська Н. М. Сучасні підходи до шкільної природничої освіти / Н. М. Буринська // Біологія і хімія в школі. – 1996. – № 1. – С. 3-7.
8. Величко Л. П. Теорія і практика навчання органічної хімії у загальноосвітніх навчальних закладах: [монографія] / Л. П. Величко. – К.: Генеза, 2006. – 330 с.
9. Величко С.П., Слободяник О. В., Ткаченко А. В. Розв’язування індивідуальних експериментальних завдань засобами ІКТ. Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія: Педагогічні науки. Кіровоград : КДПУ ім. В. Винниченка, 2012. -Вип. 108. -С. 172–176.
- 10.Гладюк М. М. Допрофесійна підготовка школярів у класах агрохімічного профілю (на матеріалі спецкурсу “Основи агрохімії”):

- дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01, 13.00.02. / Гладюк Микола Миколайович. – К., 1994. – 156 с.
11. Грабовий А. Екологічний аспект шкільного хімічного експерименту // Біологія і хімія в шк. – 2007. - №2. – С. 12-17.
 12. Грабовий А. Компетентнісний підхід до учнівського хімічного експерименту // Біологія і хімія в шк. – 2006. - №4. – С. 13-15.
 13. Грабовий А. Про самозабезпечення шкільного хімічного експерименту // Біологія і хімія в шк. – 2006. - №3. – С. 17-21.
 14. Гринько О. Г. Проблеми стимулювання самостійної навчально-пізнавальної діяльності учнів / О. Г. Гринько. // Рідна школа. – 1998. – №5 – С. 72–75.
 15. Гриньова М. В. Теоретико–методичні основи формування саморегуляції навчальної діяльності школярів / М. В. Гриньова. – К.: Ранок, 1998. – 200 с.
 16. Гулеватий В. Л. Шляхи підвищення мотивації навчання / В. Л. Гулеватий. – Вінниця : Нова книга, 2006. – 197с.
 17. Гурняк І.А. Компетентнісний підхід при вивченні хімії у дванадцятирічній школі // Педагогічні науки. – Суми: СумДПУ. – 2006. – С. 144-149.
 18. Гурняк І.А. Проблема підвищення якості освіти при переході до дванадцятирічної школи//Педагогічні науки. – Суми:СумДПУ.–2007. – С. 38-45.
 19. Давидов В. В. Проблема розвиваючого навчання / В. В. Давидов. – М.: Наука, 1986. – 362 с.
 20. Дейкіна А. Ю. Пізнавальний інтерес: сутність і проблеми вивчення / А. Ю. Дейкіна. – К.: МПГУ, 2007. – 475 с.
 21. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти // Освіта України. – 2004. – 20 січня. – С. 8-9.
 22. Дзюба Н. О. Розвиток пізнавальної активності учнів: з досвіду роботи вчителя хімії / Н. О. Дзюба. – Хімія. – 2011. – Березень (№ 7). – С. 3-6.

23. Малахова Н. М. Навіщо треба вивчати хімію, або деякі роздуми щодо мотивації процесу навчання / Н. М. Малахова, М. Л. Лістицька. – 2012. – №3 – С. 22–24.
24. Донік О. М. Формування змісту шкільного курсу хімії в освітній системі України : автореферат дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 - теорія та методика навчання (хімія) / Донік Олена Миколаївна ; [наук. керівник Ярошенко Ольга Григорівна] ; М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. - Київ, 2008. - 20 с.
25. Єрмаков Д. С. Задачі з практичним змістом на початковому етапі вивчення хімії / Д. С. Єрмаков, Е. А. Жарікова, О. Ф. Леніна. // Хімія в школі. – Хімія. – 2011. – № 8. – С. 2-6.
26. Життєва компетентність особистості: від теорії до практики: Науково-методичний посібник / За ред. І. Г. Єрмакова – Запоріжжя: ХНРБЦ, 2006. – 640 с.
27. Зайченко М. В. Пробудимо бажання вчитися / М. В. Зайченко – Пирятин : Миргород, 2011. – С. 12.
28. Зязюн І. А. Гуманістична стратегія і практика навчального процесу / І. А. Зязюн. // Рідна школа. – 2000. – №2. – С. 5–6.
29. Клепко С. Компетенізація освіти: обмеження та перспективи // Завуч. – 2005. - №19. – С. 6-13. 20. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О. В. Овчарук. – К.: «К.І.С.», 2004. – 112 с.
30. Кострова Л. О. Дитина та її успіх: як допомогти жити з відчуттям успішної людини? / Л. О. Кострова // Педагогічна майстерня (Осн.). – 2012. - №3. - С. 22–24.
31. Корсакова О., Трубачева С. До проблеми змісту сучасної шкільної освіти // Біологія і хімія в шк. – 2002. - № 6. – С. 8-13.
32. Панченко С. Г. Психологічні аспекти ефективності сучасного уроку (Методичні рекомендації) / С. Г. Панченко // Психолог. – 2006. – №5 – С. 6–8.

- 33.Кривобородько В. Б. Розвиток самостійної пізнавальної діяльності учнів на уроках хімії та біології. *Таврійський вісник освіти*, 2015, 1: -С. 211-218.
- 34.Лі Цяньє. Форми організації навчання як засіб формування пізнавальної активності учнів / Лі Цяньє // Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 16–18 берез. 2023 р. – Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2023. – С. 833–836.
- 35.Лозова В.І. Цілісний підхід до формування пізнавальної активності школярів. Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. 2-е вид., доп. Харків: «ОВС», 2000. - С. 25.
- 36.Луцьо С. А. О.І. Астахов про застосування основних принципів дидактики в процесі навчання хімії / С. А. Луцьо // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції [«Методика викладання природничих дисциплін у вищій школі». XVIII КАРИШИНСЬКІ ЧИТАННЯ], (Полтава, 26-27 травня 2011 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка / За заг. ред. проф. М.В. Гриньової. – Полтава: Астроя, 2011. – С. 36-38.
- 37.Максимов О.С. Методика викладання хімії: практикум: навч. посіб. / О.С. Максимов – К.: Вищ. шк., 2004.- 167 с.
- 38.Малахова Н. М. Навіщо треба вивчати хімію, або деякі роздуми щодо мотивації процесу навчання / Н. М. Малахова, М. Л. Лістицька. –2006.– № 5.–С. 27-32.
- 39.Маркова А. К. Проблеми формування мотиваційної навчальної діяльності. / А. К. Маркова. – К.: Ранок, 1989. – 67 с.
- 40.Методика навчання хімії: навчально-методичний комплект : навчально-методичний посібник / Авт.-укладач Самойленко П. В. – Чернігів : Десна Поліграф, 2020. – 320 с.
- 41.Мірошниченко Н. Активізація пізнавальної діяльності учнів на уроках хімії. [URL:https://chemistrynp.wordpress.com/2016/11/22/](https://chemistrynp.wordpress.com/2016/11/22/)

42. Набока Б. С. Пізнавальна діяльність як основа розвитку особистості учня [Електронний ресурс] / Б. С. Набока // Наукові записки КДПУ. Серія: Педагогічні науки / ред.: В. В. Радул [та ін.]. – Кіровоград, 2011. – Вип. 93. – С. 111-115. – Режим доступу: <http://dspace.kspu.kr.ua/jspui/handle/123456789/2071>
43. Бабенко О.М. Етапи формування предметних компетенцій з хімії учнів середньої загальноосвітньої школи // Педагогічні науки. – Суми: СумДПУ. – 2005. – С. 43-49.
44. Освітні технології: навч. метод, посіб. / За ред. О. Пехоти, А. Кіктенко, О. Любарської. Київ: Вид-во А.С.К., 2002. - 255 с.
45. Пометун О. І. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. Київ: А.П.Н., 2002. - 136 с.
46. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Науково–методичний посібник / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. – К.: А.С.К., 2003. – 173 с.
47. Пометун О.І. Дискусія українських педагогів навколо питань запровадження компетентнісного підходу в українській освіті // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О.В. Овчарук. – К.: «К.І.С.», 2004. – С. 66-72.
48. Родигіна І. Проблематика компетентнісного підходу до навчання у вітчизняній педагогічній літературі // Директор школи. – 2005. - №33 – С. 15
49. Савченко О.Я. Уміння вчитися як ключова компетентність загальної середньої освіти // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О.В. Овчарук. – К.: «К.І.С.», 2004. – С. 34-46.
50. Савчин М.М. Компетентнісний підхід до оцінювання навчальних досягнень учнів з хімії у середніх загальноосвітніх закладах //

- Педагогічні науки. Стан та перспективи шкільної хімічної освіти. – Суми: СумДПУ. – 2005. – С. 36-43.
51. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості: підручник. - Київ:, Міленіум, 2006. - 344 с.
52. Скуратівський Л. П. Мотив як рушійна сила пізнавальної діяльності учнів у процесі вивчення мови / Л. П. Скуратівський // Дивослово. – 2005. – №2 – С. 2–4.
53. Стратегія реформування освіти в Україні: Рекомендації з освітньої політики. – К.: «К.І.С.», 2003. – 296 с.
54. Тараненко І. Розвиток життєвої компетентності та соціальної інтеграції // Кроки до компетентності та інтеграції в суспільство. – К.: Контекст, 2000. – С. 37-40.
55. Трубачева С., Кравчук О. Досвід дослідної діяльності – основа формування предметних природознавчих компетентностей учнів // Біологія і хімія в шк. – 2006. - №1. – С. 16-19.
56. Хаблак О. Г. Розвиток пізнавальної активності учнів: використання дослідницьких робіт / О. Г. Хаблак, С. Д. Хаблак. – Хімія. – 2011. – Січень № 3. – С. 6-8.
57. Хоменко П. Функціональність знань як педагогічна проблема // Біологія і хімія в шк. – 2003. - №6. – С. 50-52.
58. Щукіна Г.І. Педагогічні проблеми формування пізнавальних інтересів учнів / Г.І.Щукіна. – К. : Либідь, 1998. С. 274
59. https://allreferat.com.ua/uk/fizuka_himiya_astronomiya/referat/4092
60. Tanzer JM // Int Dent J. 1995 Feb; 45 (1 Suppl 1) :65-76.
61. <http://ukrhealth.net/pravda-pro-zubnu-pastu/>
62. <http://medicine.co.ua/xvorob-zybiv/198-likyvalna-z...>